

Verkiezingsprogramma Dorpsvisie Son en Breugel 2026-2030

Al 60 jaar samen voor ons dorp

Voorwoord

Beste mede-inwoners van Son en Breugel,

Bij Dorpsvisie kijken we vooruit. We kijken niet alleen naar vandaag, maar ook naar wat ons dorp over 10 tot 20 jaar nodig heeft. Veranderingen zoals de vergijzing, behoefte aan andere type betaalbare woningen voor kleinere huishoudens en de veranderingen in de zorg, zijn van grote invloed op de manier waarop we in de toekomst samenleven en voor elkaar zorgen. Daar moeten we met elkaar voor aan de slag, omdat veel oplossingen niet van de een op andere dag kunnen worden gerealiseerd.

Daarom zetten we ons in voor passende woningen voor starters, jonge gezinnen en senioren, zodat iedereen in elke levensfase in Son en Breugel kan blijven wonen. We kiezen voor duurzaam bouwen, zodat ons woonklimaat ook op lange termijn prettig en toekomstbestendig blijft. En voor het behoud van ons veilige groene dorpse karakter.

Daarbij hebben we ook aandacht voor gezondheid, welzijn, preventie en het tegengaan van eenzaamheid. Wie zorg nodig heeft zal in de toekomst zo lang mogelijk zelfstandig thuis moeten kunnen blijven wonen. Dat vraagt om goede voorzieningen dichtbij huis en ondersteuning voor inwoners en mantelzorgers wanneer zij dat nodig hebben.

Ook onze verenigingen en vrijwilligers brengen mensen samen, en dat willen we behouden en waar nodig versterken. Ons sterke verenigingsleven, en onze goede voorzieningen, zijn het hart van ons dorp.

We moeten nu samen keuzes maken en richting geven. Dat doen we samen met onze inwoners, in ons zelfstandige Son en Breugel. Zo blijft ons dorp een fijne, welvarende en comfortabele plek om te wonen, te werken en te leven, met een prettige woon-, werk- en leefomgeving voor jong en oud.

Wij hopen op uw vertrouwen en uw stem op 18 maart.

Hans van de Weideven

Voorzitter Dorpsvisie Son en Breugel

Met dank aan Annie Maessen en Olaf Pigmans voor het mogen gebruiken van de door hen gemaakte foto's.

Onze visie op Son en Breugel in 2050

Een plek waar we, jong en oud, gelukkig en gezond kunnen leven.

Een gemoedelijke gemeente waar we veilig, groen en verbonden wonen, werken en recreëren.

Onderdeel van een economisch sterke regio, met voldoende welvaart en welzijn voor iedereen.

Een dorp waar we samen een goede balans nastreven tussen ruimte en natuur, zorg en preventie, algemene belangen en persoonlijke behoeften.

Inhoudsopgave

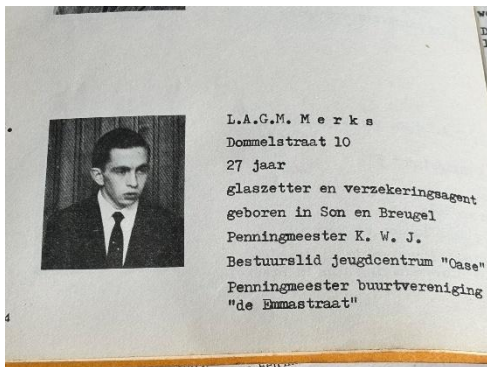
Voorwoord	1
Onze visie op Son en Breugel in 2050	2
Inhoudsopgave	3
60 jaar dorpspolitiek van Lijst Ruis tot Dorpsvisie.....	4
Wie zijn wij?.....	7
Waar staan we voor?.....	8
Wat hebben we bereikt?.....	9
Een overzicht van de belangrijkste resultaten die we behaalden in de periode 2022-2026.....	11
Hoe staat Son en Breugel er voor?.....	13
Hoe maken wij (gezamenlijk) onze keuzes? Hoe pakken we dat aan?	15
Dorpsvisie voor Son en Breugel 2026-2030 samengevat in 10 punten	16
Programmapunten per thema	17
Welbevinden en Gezondheid	18
Wonen	19
Werk en Welvaart	21
Vrije tijd, Sport en Gemeenschapsleven	22
Mobiliteit	23
Veiligheid	24
Duurzaamheid en Groen	25
Onderwijs en Jeugd	26
Sociale Samenhang en Inclusiviteit	27
Cultuur en Erfgoed	28

60 jaar dorpspolitiek van Lijst Ruis tot Dorpsvisie

Dorpsvisie bestaat in 2026 60 jaar. Dat is 60 jaar lokale politiek en betrokkenheid. 60 jaar inwoners die zich inzetten voor de kwaliteiten van ons dorp nu en in de toekomst.

Begin 2026 is er een verhalenserie gepubliceerd over 60 jaar Dorpsvisie. Benieuwd naar de hele verhalen uit onze rijke geschiedenis? Kijk op: www.dorpsvisie.nu

De geschiedenis van Dorpsvisie in Son en Breugel begint in 1966, in een tijd waarin de lokale politiek sterk werd gedomineerd door de katholieke zuil en met name de KVP. Een groep jonge, betrokken inwoners vond dat het anders moest. Zij wilden meer inspraak, vernieuwing en aandacht voor concrete dorpsproblemen. Uit die wens ontstond Lijst Ruis, genoemd naar Mien Ruis, een van de initiatiefnemers. Samen met onder anderen haar zoon Jules en Bert van Boxtel zette zij een lokale beweging op die zich richtte op praktische verbeteringen: meer sportvoorzieningen, betaalbare woningen, een zwembad, veilige speelplekken en betere oplossingen voor verkeersproblemen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1966 behaalde Lijst Ruis twee zetels. Daarmee deed niet alleen een nieuwe politieke stroming haar intrede in de gemeenteraad, maar werd Mien Ruis ook het eerste vrouwelijke raadslid van Son en Breugel.

In de jaren daarna ontwikkelde de beweging zich verder. Rond 1970 werd Lijst Ruis omgevormd tot de Vrije Democratische Partij (VDP). Al snel volgde samenwerking met andere lokale en landelijke georiënteerde groeperingen, waaronder D66, een protestants-christelijke groep en onafhankelijken. Deze samenwerking kreeg de naam Lijst Van de Ven en behaalde bij de verkiezingen vijf van de vijftien zetels. Daarmee groeide de invloed van de vernieuwingsbeweging aanzienlijk. Kort daarna werd

gekozen voor een nieuwe naam: Politieke Combinatie (PK). Onder deze naam bleef de partij jarenlang actief in de lokale politiek, met wisselende verkiezingsresultaten maar een blijvende rol in het debat over de toekomst van het dorp.

In de decennia die volgden veranderde niet alleen de naam, maar ook de samenstelling en positionering van de partij. Uiteindelijk ontstond de Gemeentelijke Samenwerking Son en Breugel (GSSB). Rond 2009–2010 vond opnieuw een belangrijke heroriëntatie plaats. De partij wilde duidelijker laten zien waar zij voor stond en sterker aansluiten bij de inwoners. Dat leidde tot de naam Dorpsvisie. Met deze naam werd nadrukkelijk gekozen voor een herkenbare, lokale identiteit en een toekomstgerichte koers voor Son en Breugel. Echter al vanaf de jaren negentig spelen en speelden grote dossiers, zoals de ontwikkelingen rond de A50 en de vraag naar de zelfstandigheid van de gemeente, een belangrijke rol.

Historie in jaren

1966 - Lijst Ruis

1970 - Politieke Combinatie

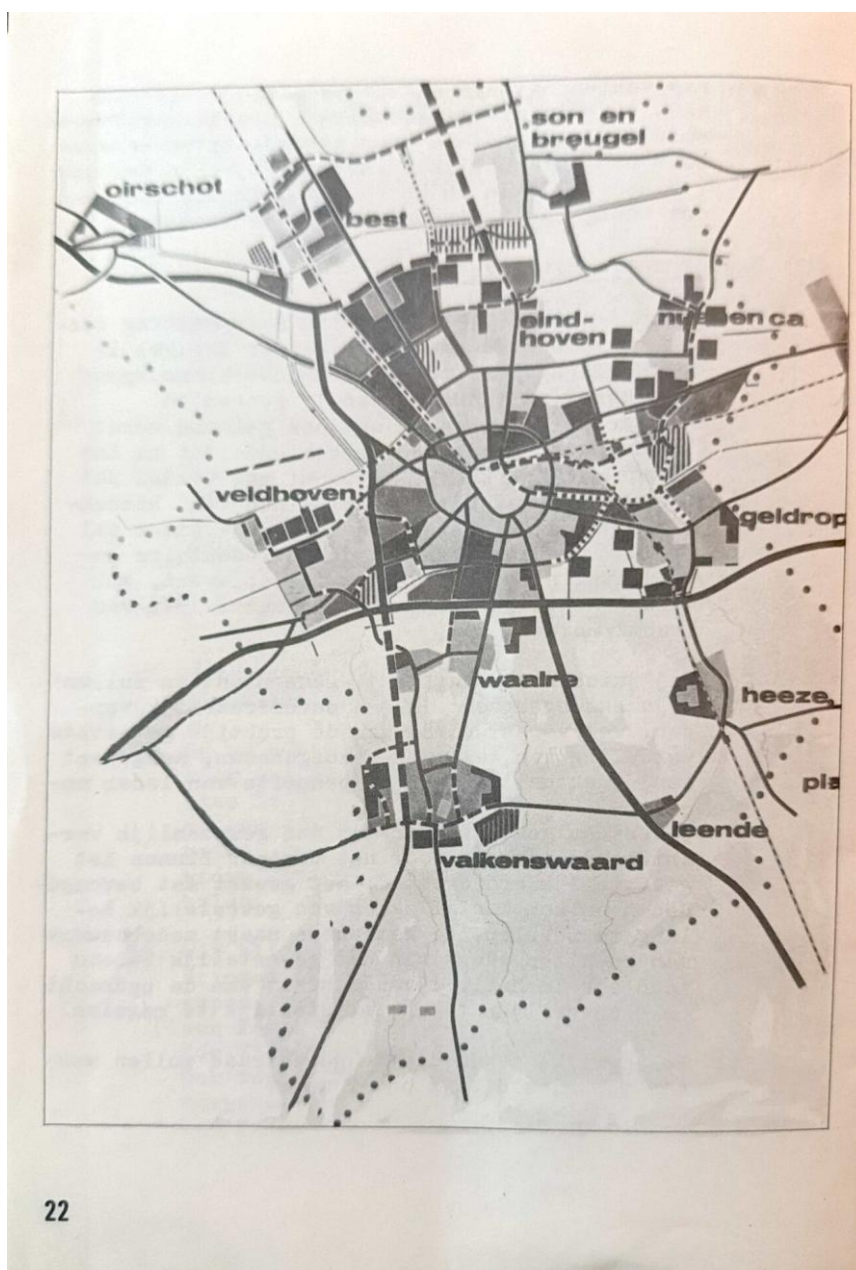
1974 - GSSB

2009 - Dorpsvisie

2024 - Dorpsbelang en Dorpsvisie bundelen hun lokale krachten en gaan samen verder onder de naam **Dorpsvisie**

De groei van Dorpsvisie werd in de jaren daarna zichtbaar in de verkiezingsuitslagen. Van twee zetels in 1966 groeide de beweging naar vier zetels in 2010, vijf in 2014 en zes in 2018. In 2022 bleef Dorpsvisie de grootste partij in de gemeenteraad met vier zetels. In zestig jaar tijd ontwikkelde de partij zich van een vernieuwend initiatief van een kleine groep inwoners tot een vaste waarde in de dorpspolitiek. Onderweg waren er spannende verkiezingsmomenten, zoals een verschil van slechts één stem, discussies over projecten als het cultuurhuis en het Kerkplein, en zelfs onverwachte wendingen zoals een beschermde vleermuis die plannen tijdelijk stillegde.

Wat al die jaren constant bleef, was de inzet voor de leefbaarheid en zelfstandigheid van Son en Breugel. Van Lijst Ruis tot Dorpsvisie loopt een duidelijke lijn: betrokken inwoners die verantwoordelijkheid nemen voor hun dorp en zich blijven inzetten voor een toekomst waarin Son en Breugel een bruisende en zelfstandige gemeenschap blijft.

De blik gericht op de regio. Bron: Verkiezingsprogramma 1974

Wie zijn wij?

*We voelen ons eerst inwoner, collega, vriend en lid van één van onze verenigingen
en dan pas bestuurder of politicus.*

We benaderen en zijn benaderbaar voor alle inwoners.

- 60 jaar Dorpsvisie – een lokale partij, diep geworteld in de gemeenschap.
- Gedreven door samenhang, vernieuwend en kritisch, kijken we realistisch ook naar de lange termijn.
- Onafhankelijk van Den Haag en kijkend vanuit ons dorp en onze regio.
- Een mix van ervaring en vernieuwing: ervaren (burger-)raadsleden aangevuld met nieuwe leden met frisse ideeën en een eigentijdse blik op politiek.
- Sinds 2024 hebben Dorpsbelang en Dorpsvisie de krachten gebundeld en zijn gefuseerd tot de sterkste dorpspartij van Son en Breugel!
- Als dorpspartij dragen wij ons cultuurhistorisch erfgoed een warm hart toe – zowel materieel (gebouwen, monumenten, landschap) als immaterieel (tradities, evenementen, gewoonten) – omdat dit onze identiteit versterkt en ons dorp bijzonder maakt.
- Wij gebruiken in onze uitlatingen de slogan: Samen ons Dorp, immers alleen ga je misschien sneller maar samen kom je verder!

*Kijk voor een uitgebreide beschrijving van onze beginselen op onze website www.dorpsvisie.nu
onder visie/uitgangspunten.*

Waar staan we voor?

Wij kijken verder dan morgen. Dorpsvisie werkt aan een Son en Breugel dat in 2050 nog steeds een fijne plek is om te wonen, te werken en te ontspannen. Wij zien het als onze taak om vooruit te blijven denken over vergrijzing, woningbouw, zorg, voorzieningen en duurzaamheid.

Onze kernwaarden:

- *Dichtbij* de inwoners.
- *Betrouwbaar* en *realistisch* bestuur.
- Altijd kiezen voor *wat goed en noodzakelijk* is voor ons dorp.
- *Zelfstandigheid* behouden, door *samenwerken* in en buiten onze regio waar dat nodig is.

Dit bereiken we door samen ons dorp te zijn.

Wat hebben we bereikt?

Er is veel bereikt, en er ligt een stevige basis voor de komende jaren. Dorpsvisie blijft zich inzetten voor een leefbaar, sociaal en toekomstbestendig Son en Breugel.

De afgelopen vier jaar heeft Dorpsvisie samen met de hele gemeenteraad gewerkt aan het lostrekken van vastgelopen projecten, het starten van nieuwe initiatieven en het leggen van een stevige basis voor de komende jaren. Zoals we dat al 60 jaar doen: “Samen voor ons dorp”.

Wonen: van visie naar uitvoering

Met het nieuwe Volkshuisvestingsprogramma zijn duidelijke locaties voor woningbouw in Son en Breugel vastgesteld. Inmiddels zijn ruim 400 van de ruim 1.000 benodigde woningen in voorbereiding of in uitvoering. Het gaat onder meer om projecten aan de Houtens 11, Sint Genovevastraat, Boslaan, Kanaalstraat, Akkerpad, Van Gentlaan en de Breekkerstraat (oude gemeentewerf). Ook grotere locaties zoals Veerstraat–Stakenburgstraat en Houtens 19 zijn in ontwikkeling.

Deze woningen bieden kansen voor jongeren die in het dorp willen blijven, voor senioren die willen doorstromen naar een passende woning, voor gezinnen én voor inwoners met een zorgvraag. Woningbouw kost tijd—vaak vijf tot tien jaar van plan tot sleutel—en daarom is het cruciaal dat deze stevige basis er nu ligt.

Dorpsvisie kijkt daarbij verder vooruit.

Wij ondersteunen de ambities in het Volkshuisvestingsprogramma 2025. De voorbereiding van nieuwe woningbouw vraagt veel tijd. Soms vele jaren. Verder vooruit kijken, 10, 20 of 30 jaar is dan verstandig. Zo kijkt Dorpsvisie ook naar de huidige plannen voor Breekker Noord, zodat deze woningen op termijn niet verdwijnen naar de vrije sector met hoge huur- of koopprijzen. Wij willen wel dat de plannen gefaseerd worden uitgevoerd. Dit kan voor ons betekenen behouden én/of uitbreiden binnen de sociale huur en midden huur. Daarbij gelden voor ons wel twee belangrijke voorwaarden:

- huidige bewoners moeten in de wijk kunnen blijven wonen, met de mogelijkheid om door te stromen naar een woning die past bij hun levensfase of fysieke situatie
- jongeren uit onze gemeente moeten kunnen instappen, zodat ook zij een plek vinden in Son en Breugel

Sociaal Domein: investeren in mensen

In het sociaal domein is een belangrijke koerswijziging ingezet. Niet bezuinigen om het bezuinigen, maar investeren in preventie en samenwerking.

Zo blijft ondersteuning betaalbaar en toegankelijk voor iedereen die het nodig heeft, en kan iedereen in Son en Breugel blijven meedoen.

Tegelijkertijd zijn sport, cultuur en accommodaties versterkt. Denk aan het nieuwe cultuurbeleid, de nieuwe Bongerd, de verbouwing van de Landing en de start van het wijk- en gezondheidscentrum Braecklant in de Gentiaan. Deze voorzieningen zijn meer dan gebouwen: ze brengen vrijwilligers, professionals en bewoners samen en versterken de sociale samenhang in onze wijken.

Een mooi voorbeeld is de Huiskamer in de Boerderij, waar steeds meer inwoners binnenlopen voor ontmoeting en laagdrempelige ondersteuning.

Verenigingen en vrijwilligers als fundament

Onze verenigingen en vrijwilligers vormen het hart van onze gemeenschap. Met gerichte subsidies zorgen we ervoor dat zij kunnen blijven doen wat ze doen: bijdragen aan gezondheid, verbondenheid en geluk voor al onze inwoners. Hun inzet en die van hun vele vrijwilligers is van onschatbare waarde.

Dorpsvisie kijkt terug op vier jaar bouwen aan een levendig en toekomstbestendig dorp.

Een overzicht van de belangrijkste resultaten die we behaalden in de periode 2022-2026

Woningbouw en Ruimte

- Volkshuisvestingsprogramma vastgesteld met locaties, aantallen en aanpak voor passende, betaalbare en zorggeschikte woningen.
- Mogelijkheden voor generatie wonen en woningdelen en -splitsing verruimd.
 - Belangrijke locaties:
 - Gerealiseerd/Start bouw:
 - Houtens 11
 - Genovevastraat
 - Akkerpad
 - Boslaan 63
 - Kanaalstraat
 - In voorbereiding:
 - Veerstraat 19, inclusief nieuwe wandelroutes van het centrum naar het Pieter Brueghelplein.
 - Ruysdaelstraat
 - Houtens 19
 - Planetenlaan - Eind
 - Biobased woningbouw Sonniuswijk, eerste stap uit de gebiedsvisie Sonniuswijk.
- Nieuwe woningbouwlocaties uitgewerkt
- een overzicht van alle locaties is in uitvoering beschikbaar via de online woningbouwmonitor op de website van de gemeente Son en Breugel
- Gebiedsvisie Sonniuswijk uitgewerkt in samenwerking met buurgemeenten, waterschap, provincie en Rijk (project Sandwyck).
- Starterlening verhoogd tot NHG-grens (€ 420.000) en toegankelijker gemaakt.
- Succesvolle aanvraag van rijksbijdragen om woningbouw te versnellen.

Centrumplan

- Wordt opgesteld voor een aantrekkelijk, groen en levendig centrum:
- Vergroening en aanpak wateroverlast.
- Behoud van het voormalige Vestzak/Corneliushuis voor appartementen.
- Gratis parkeren blijft.
- Kerkplein blijft evenementenplein.

Breugel Bruist

- De Boerderij opgeknapt/gerenoveerd zodat het nu een cultuur- en buurthuis is geworden voor Breugel.
- De Bongerd afgebroken en heropgebouwd tot een nieuwe complete MFA, sport , welzijn en ontmoeting onder één dak.
- Nieuw schoolgebouw voor BuitensteBinnen waaruit voortvloeide de fusie van de basisscholen de Regenboog en de Krommen Hoek
- Buitengebied opgeknapt.
- Start woningbouw met sociale huur op locatie van de voormalige Regenboogschool.

Pumptrack

- De door jongeren gewenste pumptrack in Breugel is gerealiseerd en wordt intensief gebruikt.

Sociaal domein & welzijn

- Nieuw Cultuurbeleid, met aandacht voor vernieuwing en alle doelgroepen.
- Nieuw Jongerenbeleid om Son en Breugel aantrekkelijk te houden en jongeren flexibel te ondersteunen.
- Transitie in Wmo en jeugdhulp gericht op zelfredzaamheid, samenredzaamheid en het betaalbaar houden van professionele hulp.
- Geen bezuinigingen op cultuur- en sportverenigingen of ontmoetingsactiviteiten het fundament van onze gemeenschap blijft sterk.

Accommodaties

- Huiskamerproject De Boerderij, samenwerking tussen vrijwilligers, LEV, Archipel en de bibliotheek; een voorbeeld voor andere wijken.
- Nieuwe Bongerd, opgeleverd als multifunctionele accommodatie.
- De Landing, renovatie gestart; in 2026 grotendeels afgerond.
- Braecklant, start nieuwbouw wijkcentrum in de Gentiaan, samen met gezondheids- en jongerencentrum. Bewoners en organisaties denken mee over de invulling als ontmoetingsplek.
- De realisatie van ons nieuwe crematorium wordt zeer gewaardeerd evenals onze opgeknapte begraafplaats.

Mobiliteit & leefomgeving

- Nieuwe fietsroutes van “Oost–West” en “Noord–Zuid” door het dorp.
- Doorlopende fiets- en wandelroutes in nieuwe woningbouwlocaties, zoals Veerstraat–Stakenburgstraat.
- Verbeterde fietsverbindingen met Meierijstad en Best door aan te sluiten op het snelfietsnetwerk.
- Een nieuwe fietsbrug over de Dommel.
- Een opgeknapt Hertenkamp
- Een duidelijke visie en aanpak op onze bossen. Om ze klimaatbestendiger, biodiverser en toegankelijk te houden.

Bestuur & financiën

- Son en Breugel blijft een zelfstandig dorp met een goed functionerend bestuur.
- De gemeente is financieel gezond, ondanks forse investeringen.
- Investeringen leveren een hoog maatschappelijk rendement op voor wat we als gemeenschap belangrijk vinden.

Hoe staat Son en Breugel er voor?

Onze gemeenschap staat voor grote uitdagingen. Een groeiend deel van onze inwoners vergrijsst, wat zorgt voor veranderende en toenemende (zorg)behoeften. Ook zien we dat de sociale samenhang onder druk staat. Nog niet iedereen kan meedoen. Daarom blijft het belangrijk om een breed aanbod voor alle doelgroepen te hebben.

We zien de zorgvraag al jaren stijgen, net als de kosten. Tegelijkertijd blijft het Rijk gemeenten structureel onvoldoende compenseren voor deze zorgtaken. Omdat we te weinig rijksmiddelen krijgen, hebben we als gemeente een duidelijke keuze gemaakt: we investeren juist méér aan de preventieve kant, zodat problemen vroeg worden gesignaleerd en voorkomen kan worden dat inwoners een zwaardere zorgbehoefte hebben. Tegelijkertijd blijven we altijd het vangnet bieden voor inwoners die ondersteuning nodig hebben.

Deze preventieve aanpak vraagt om een sterk voorliggend veld. Daarom is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in voorzieningen die dichtbij inwoners staan en die bijdragen aan een gezonde, veerkrachtige gemeenschap. Dat doen we onder andere met een gericht subsidiebeleid en met onze wijkteams, buurthuizen zoals De Boerderij, Braecklant en het Dommelhuis, welzijnsinstellingen, sport- en cultuurverenigingen en de sporthallen De Landing en De Bongerd. Ook wijkondersteuning gaat een belangrijkere rol spelen, gedragen door samenwerkende inwoners en professionals, zoals we dat nu al zien met de combinatie van een huisartspraktijk en wijkcentrum in een nieuw Braecklant in de Gentiaan en het huiskamerproject in De Boerderij in Breugel.

Naast de zorgopgaven staan we voor bredere maatschappelijke uitdagingen. De brede welvaartsmonitor van PON/TELOS, onderzoeksbureau voor Brede Welvaart, helpt ons daar bij. De laatst uitgevoerde monitor is te vinden in bijlage 1.

We hebben behoefte aan een groter, passend en betaalbaar woningaanbod voor de doorstroming van senioren en instroom van jongeren.

De bereikbaarheid van voorzieningen in Son Breugel, maar ook in de regio, zoals bv ziekenhuizen en bioscopen, vraagt om een goed OV systeem en het behouden van de bijdrage aan bijvoorbeeld Automaatje. Zo zorgen we er voor dat iedereen toegang heeft tot alle voorzieningen.

Son en Breugel scoort op het gebied van milieu en klimaat onder het Nederlands gemiddelde. Voor een gezonde toekomst is het belangrijk dat inwoners kunnen wonen en werken in een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in schone lucht, meer groen, duurzame oplossingen en een veilige fysieke omgeving. Hiervoor zijn verdere en gerichte investeringen noodzakelijk. Zo bouwen we stap voor stap aan een gezondere leefomgeving voor iedereen.

Hoewel we een financieel gezonde gemeente zijn, zijn onze middelen beperkt. Daarom moeten we zorgvuldig, doelmatig en toekomstgericht beleid voeren, zodat we ook in de komende jaren verantwoorde keuzes blijven maken in een zelfstandig Son en Breugel.

Dat vraagt niet alleen om een goed samenwerken in Son en Breugel, maar ook om een goede samenwerking met onze buurgemeenten en in onze regio.

Hoe maken wij (gezamenlijk) onze keuzes? Hoe pakken we dat aan?

Bij het maken van onze afwegingen hanteren we uiteraard onze uitgangspunten. Die geven een meerjarig houvast op onze inhoudelijk koers.

Keuzes maken is niet altijd makkelijk. Soms is het kiezen tussen twee kwaden, maar net zo vaak is het kiezen tussen wat we goed en verstandig vinden en graag willen. Niet alles kan altijd. En we hebben niet altijd de (financiële) middelen om aan alle wensen tegemoet te komen.

Daarom zijn onderstaande handvatten voor ons belangrijk tijdens het maken van die keuzes. Nogmaals niet altijd makkelijk, maar wel noodzakelijk om een fijn, leefbaar dorp te zijn en te blijven voor iedereen.

- Algemeen belang én individueel belang: het gemeenschappelijke belang voorop, waarbij wij oog houden voor persoonlijke belangen.
- Algemeen belang gemeenschap voorop op de langere termijn, met ruimte voor maatwerk op individueel niveau.
- Lange termijnvisie: beslissingen die goed zijn voor nu, later en elders – voor onze kinderen en kleinkinderen.
- Vanuit het perspectief van Brede Welvaart als kompas: geluk, gezondheid, schone en veilige leefomgeving, economie en gemeenschap kiezen we voor een integrale aanpak. Bij ons, maar ook rekening houdend met anderen buiten Son en Breugel. Voor nu en op de lange termijn.
- Rekening houden met huidige en toekomstige ontwikkelingen: vergrijzing, klimaat, economische veranderingen, regionale dynamiek.
- We maken keuzes ook in samenspraak en samenwerking binnen de regio met de focus op sociaal-maatschappelijke ontwikkeling, verbeteren van onze leefomgeving en economische ontwikkeling.

Samenwerken

Door te investeren en deelnemen binnen onze regio in onder andere de Dienst Dommelvallei, het Stedelijk Gebied Eindhoven of de Metropool Regio Eindhoven kunnen we kennis en capaciteit bundelen en delen. Buiten onze regio zoeken we de samenwerking met bijvoorbeeld Meierijstad en zijn we actief lid van de VNG.

Dorpsvisie voor Son en Breugel 2026-2030 samengevat in 10 punten

Kijk voor meer programmapunten en uitwerking daarvan bij de afzonderlijke thema's op de volgende pagina's.

- *Zorg dichtbij, met preventie voorop*
 - We investeren in ontmoeting, beweging en wijkvoorzieningen. We versterken de samenredzaamheid en steunen activiteiten vanuit en door inwoners. Daarmee houden we zorg beschikbaar en dichtbij huis georganiseerd voor wie deze nodig heeft.
- *Betaalbaar en passend wonen in je eigen dorp*
 - Realiseren van passende woningen voor starters, gezinnen en senioren, waarbij wij doorstroming en wonen-met-zorg als uitgangspunt nemen.
- *Bouwen met karakter en groen*
 - We bouwen waar het past onder andere door verdichten in balans en met behoud van het dorps karakter en onze groene leefomgeving. Bij inbreidingsprojecten zorgen we voor de huidige omwonenden en voorzien in 'Social Return'.
- *Bestaanszekerheid*
 - We bestrijden armoede actief en hebben extra aandacht voor jongeren, gezondheid, betaalbare woningen en bestaanszekerheid voor alle inwoners.
- *Sterke verenigingen, levendig dorp, waar iedereen mee kan doen*
 - Verenigingen, sport, cultuur en evenementen blijven structureel ondersteund en toegankelijk voor iedereen. Zij zorgen voor levendige dorpsgemeenschap.
- *Veilig en bereikbaar Son en Breugel*
 - Verkeersveiligheid voor fietsers en kinderen staat voorop; geen betaald parkeren, wel een goed bereikbaar dorp. Goede fiets- en wandelpaden ook in de regio. Doorgaand verkeer blijven we ontmoedigen.
- *Veilige wijken, zichtbaar toezicht*
 - We zorgen voor zichtbare handhaving, pakken overlast aan en verbeteren sociale veiligheid in de openbare ruimten en rondom scholen in het bijzonder.
- *Meer groen, gezond verstand*
 - We vergroenen wijken en centra, verbeteren de luchtkwaliteit en kiezen voor haalbare duurzame oplossingen. Oprichting geboorte – en eeuwlingenbos, (opnieuw) oppakken van aanplant voor iedere geboren en 100-jarige inwoner van Son en Breugel.
- *Een sterke lokale economie*
 - Ekkersrijt en onze centrumondernemers zijn de motor voor werkgelegenheid, een levendig dorp en van regionaal belang.
- *Zelfstandig, financieel gezond en met slimme samenwerking*
 - We behouden een zelfstandig Son en Breugel door samen te werken in de regio en daarbuiten, waar dat nodig en verstandig is. Gezonde gemeentefinanciën als basis voor zelfstandigheid.

Programmapunten per thema

Een overzicht van de belangrijkste resultaten die we behaalden in de periode 2022-2026	11
Welbevinden en Gezondheid	18
Wonen	19
Werk en Welvaart	21
Vrije tijd, Sport en Gemeenschapsleven	22
Mobiliteit	23
Veiligheid	24
Duurzaamheid en Groen	25
Onderwijs en Jeugd	26
Sociale Samenhang en Inclusiviteit	27
Cultuur en Erfgoed	28

Welbevinden en Gezondheid

Wat we willen

- Gezonde inwoners, met nadruk op preventie en beweging.
- Laagdrempelige zorg dichtbij en rondom huis.
- Sterke ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwilligers.
- Ontmoeting en gemeenschapszin of waar verbondenheid centraal staat.
- Sociaal domein stelsel uitvoerbaar en betaalbaar houden, zodat we steun kunnen blijven geven aan inwoners die dat nodig hebben.

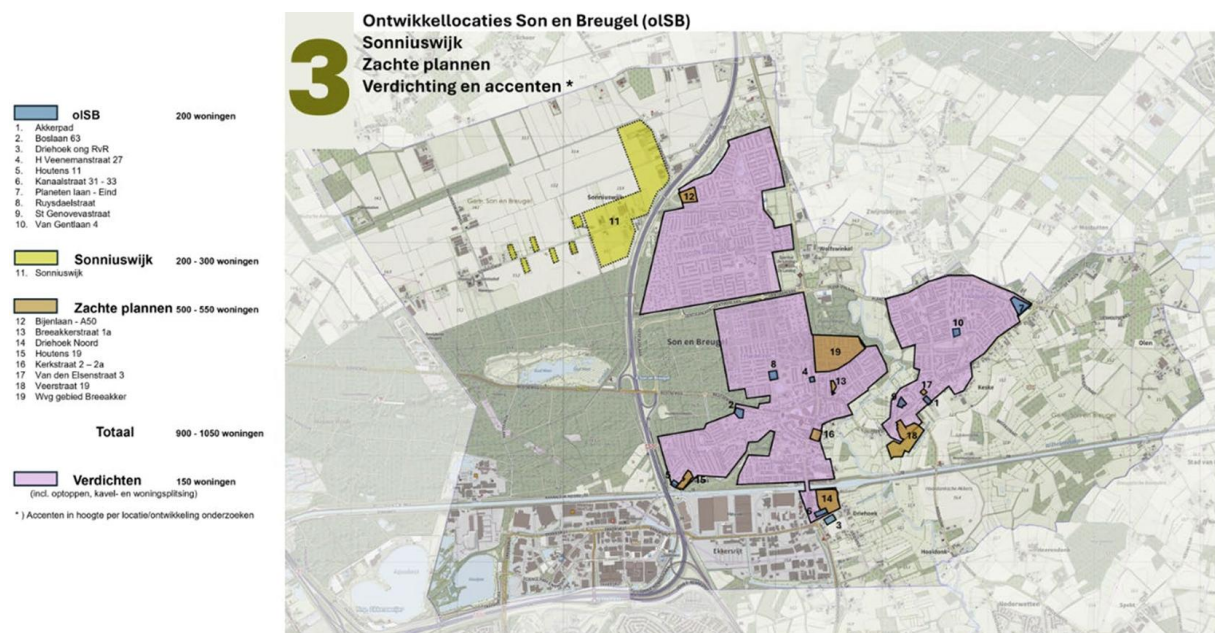
Hoe we dit realiseren

- Nieuw, toegankelijk zorgplatform i.s.m. het huidige CMD.
- Structurele steun en respijtzorg voor mantelzorgers.
- Behoud en doorontwikkeling van ontmoetingsplekken en wijk gerichte ondersteuning. Dit kan door meer samenwerking tussen inwoners en zorg- en welzijnsorganisaties en ondersteunend eigen netwerk in de eigen buurt, zodat we grotere (en duurdere) zorgvraag voorkomen. Een goed voorbeeld om ook in andere wijken te stimuleren is het huiskamerproject van de Boerderij, onder meer rond het nieuwe Braecklant. En het verder versterken van deze functie van het Dommelhuis en initiatieven als Oase en het Hoi-huis.
- We blijven bewegen en ontmoeten door jong en oud in de buitenruimte stimuleren. Onder meer door voldoende uitdagende speel- en beweegplekken en beleving in het groen.
- Behouden en versterken van de ondersteuning, subsidies en accommodaties voor verenigingen.
- Innovatieve zorgvormen stimuleren (bv zorgboerderij, 24-uurs zorglocatie).
- Samenredzaamheid en steunen burgerinitiatieven.
- Een sterkere samenwerking binnen het sociaal domein in de regio.

Wonen

Wat we willen

- Toevoegen van passend woningaanbod voor jongeren, starters en senioren, met en zonder zorgbehoefte.
- Dat iedereen in de eigen sociale omgeving toegang heeft tot voldoende voorzieningen en zorg.
- Betaalbaarheid, duurzaamheid en doorstroming faciliteren en stimuleren.
- Behoud van ons dorpse karakter blijft het uitgangspunt.
- Meer mogelijkheden tot verdichten nieuwbouw en beter benutten van bestaande woningen door woningdelen – en splitsen etc.
- Voor hoogbouw (vanaf 4 verdiepingen) zien wij o.a. rond de kanaalzone, Eindhovense weg en Driehoek Noord mogelijkheden.
- Over gemeentegrenzen durven kijken voor uitbreiden van de behoefte aan woningen.

Overzicht woningbouw. Bron: Volkshuisvestingsprogramma Son en Breugel 2025

Hoe we dit realiseren

- Realiseren van de ruim 400 woningen die al in concreet in voorbereiding of uitvoering zijn.
- Vergroten van het woningaanbod
 - Toevoegen van appartementen, levensloopbestendige en zorggeschikte woningen, zodat wonen en zorg beter gecombineerd kunnen worden.
 - Woningdelen en woningsplitsing stimuleren om de bestaande voorraad beter te benutten.
- Inbreiding met oog voor leefbaarheid
 - Inbreiding en verdichting gebeuren alleen wanneer woonbehoefte, architectuur en leefbaarheid in balans zijn.
 - We hanteren een “dorpse meetlat”: een goede verhouding tussen groen en bebouwing is altijd uitgangspunt.

- Voldoende voorzieningen bereikbaar en nabij. Hoogte waar het past kan meer openbare ruimte en groen opleveren en zo de ruimtelijke kwaliteit verbeteren.
- Sociale nabijheid blijft leidend bij iedere ontwikkeling.
- Passende architectuur en materiaalgebruik zijn essentieel voor de dorpsidentiteit.
- Verschillende woonmilieus versterken
 - Respect voor de verschillen tussen dorpscentrum en buitengebied, tussen erfwonnen en verdichten bij voorzieningen, en tussen versterking en natuurlijke materialen.
- Innovatieve en duurzame bouw stimuleren
 - Ruimte voor biobased, circulaire, energie neutrale en innovatieve bouwvormen.
- Voorrang voor doorstroming
 - Voorrang bij (nieuwbouw)woningen voor inwoners die doorstromen binnen het dorp, om de woningmarkt lokaal in beweging te krijgen.
- Behoud van cultureel erfgoed
 - Cultureel waardevolle gebouwen blijven behouden en krijgen waar mogelijk een nieuwe functie, zoals bij La Sonnerie en het voormalige Vestzaktheater.
- Meerwaarde voor de wijk
 - Bij inbreidingsprojecten zorgen we voor 'Social Return': een deel van de opbrengst vloeit terug naar de wijk in de vorm van door bewoners gedragen verbeteringen.
- Slim financieren
 - Waar mogelijk doen we een beroep op Beethoven-/Brainport-gelden voor cofinanciering van projecten.

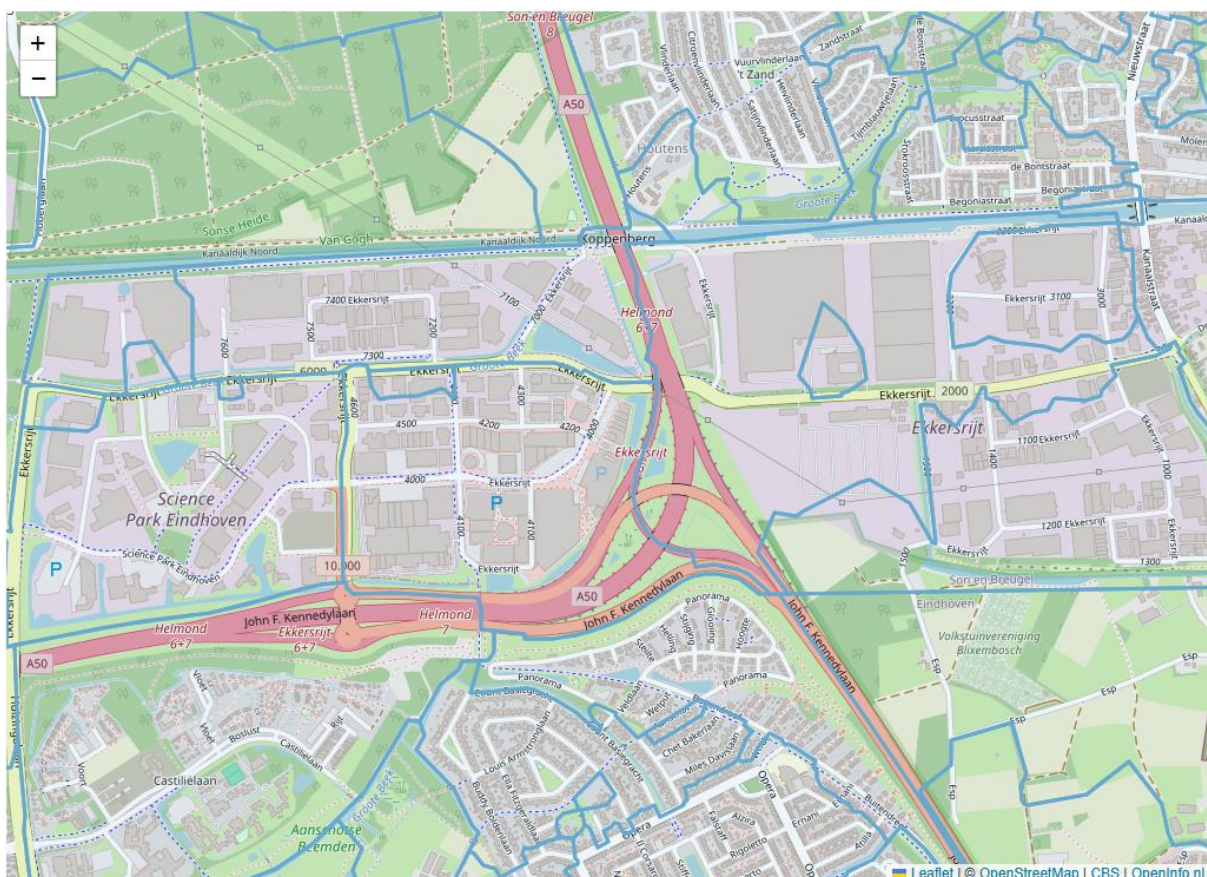
Werk en Welvaart

Wat we willen

- Iedereen moet economisch kunnen meedoen
- Gezonde lokale economie en gezonde gemeentefinanciën
- Aantrekkelijke gemeente voor ondernemers
- Bestrijding van armoede
- Bijzondere aandacht voor kinderen en/of jongeren

Hoe we dit realiseren

- Ekkersrijt blijven versterken als economische motor in de Brainport regio.
- Heldere communicatie en hulp bij aanvragen van regelingen.
- Versterken van bestaanszekerheid en actieve armoedebestrijding – iedereen kan meedoen en niemand groeit in armoede op.
- Lokale winkelcentra versterken, inzet op bruisende centra voor ook lokale retailers en horeca.
- Ondersteuning van verduurzaming bij bedrijven en groene groei.
- Verantwoord financieel beleid, een voorwaarde voor zelfstandigheid.
- Ook als gemeente dragen we bij door het bieden van stageplaatsen en stimuleren van werkgevers om deel te nemen in het aanpakken van sociale vraagstukken.
- In samenwerking met de regio (MRE) blijven we werken aan het vergroten van de bereikbaarheid en het versterken van de werkgelegenheid. (oa fietsroutes, werklocaties en goede aansluitingen op de A50)

Vrije tijd, Sport en Gemeenschapsleven

Wat we willen

- Sterke verenigingen en levendige evenementen.
- Jong en oud actief in sport, cultuur en ontmoeting.
- Faciliteren van robuuste verenigingen naar de toekomst toe.
- Gerichte ondersteuning van besturen en vrijwilligers.
- Een voor onze inwoners toegankelijke zwemvoorziening.

Hoe we dit realiseren

- Structurele subsidies die aansluiten bij sociaal-maatschappelijke en culturele/sport behoeften Son en Breugel, géén bezuinigingen op de totale subsidiebegroting naar verenigingen.
- Behoud van tradities en evenementen (Carnaval, Ijsfeest, Tower Festival, openluchtconcerten).
- Investeren in sport- en speelvoorzieningen (speeltuinen, pumptrack, klim- en voedselbos, beweegpark Sonniuspark).
- We willen een zwemvoorziening behouden met minimale kosten voor de gemeenschap door de ruimte te geven aan een ondernemer. Dit kan eventueel in combinatie met het (her-)ontwikkelen van het terrein. De ontwikkeling kan de exploitatie ondersteunen, zodat een zwembad toegankelijk en betaalbaar blijft voor onze inwoners. Ook een regionale samenwerking biedt hierbij mogelijk kansen.
- Nadrukkelijke koppeling maken tussen maatschappelijke doelen en ondersteuning van verenigingen, activiteiten en evenementen.
- Stimulering tot verbreding van het cultuuraanbod voor jongeren.
- Ontwikkelen van levendige en groene centra als ontmoetingsplekken.
- Evenementen spreiden over het dorp waar dit kan, hiermee ontlasten wij het centrum Son en zorgen wij voor levendigheid elders.

Mobiliteit

Wat we willen

- Een verkeersveilig dorp voor jong en oud. Ook het gevoel van veiligheid moet worden verhoogd.
- Veilige routes voor fietsers en voetgangers, zowel een gevoel van veiligheid overdag als in de avond.
- Leefbare centra waar auto's te gast zijn, maar wel voor iedereen met de auto bereikbaar blijven.
- Parkeercapaciteit centrum blijft op peil.
- Betere bereikbaarheid voorzieningen in Son en Breugel en de regio door betere OV verbindingen en stimuleren Automaatje.

Hoe we dit realiseren

- Aanleg veilige fietsverbindingen Noord–Zuid en Oost–West.
- Blijven ons inzetten voor een betere openbaar vervoer verbindingen vanuit de wijken naar centra als naar o.a. ziekenhuizen ook in de avonduren.
- Oplossen van verkeersknelpunten (Raadhuisplein, Boslaan–Europalaan, kruising Jumbo/Aldi).
- Nieuwe op- en afrit A50, tweede ontsluiting Ekkersrijt.
- Straatjuwelen in de Boslaan en Veerstraat vervangen door betere snelheid remmende maatregelen.
- Handhaving (flitsen) gericht op veiligheid, niet op waar halen we de meeste inkomsten.
- Veiligheid rondom scholen verder verbeteren, onze kinderen moeten wij met een goed gevoel zelfstandig naar school durven laten gaan.
- Geen betaald parkeren, wel uitbreiden blauwe zone.
- Mobiliteit blijven waarborgen, zoals Automaatje blijven ondersteunen voor inwoners welke zelf niet meer kunnen autorijden.

Veiligheid

Wat we willen

- Een veilig dorp. We voelen ons veilig in de openbare ruimte.
- Het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners bij crisis
- Veilige routes voor fietsers en voetgangers, zowel een gevoel van veiligheid overdag als in de avond.
- Boa's zichtbaarder in de wijken, aanpakken overlast.
- Gevoel van veiligheid daar waar nodig verhogen, met name in de avond en nacht.

Hoe we dit realiseren

- Handhaving gericht op:
 - Veilige wijken en buurten, onder meer door het beperken van overlast en kleine ergernissen
 - Afvaldumping tegengaan
 - Vergroten van de verkeersveiligheid voor gebruikers (niet op waar halen we de meeste inkomsten.)
- Veiligheid rondom scholen verder verbeteren, onze kinderen moeten wij met een goed gevoel zelfstandig naar school durven laten gaan.
- Project "Bescherming Bevolking" (via Son en Breugel Verbindt): bekendheid met wat te doen bij een crisis.
- Actief ophalen van onveilige plekken in de buitenruimte (sociale veiligheid), onder meer door
 - Goede verlichting
 - Goede inrichting openbare ruimte met goed snoeiwerk en zichtlijnen

Duurzaamheid en Groen

Wat we willen

- Meer groen en biodiversiteit stimuleren ook in onze centra en wijken.
- Een geboortebos en iedere 100-jarige een boom!
- Zonnepanelen eerst op daken van bedrijven en woningen, i.p.v. in de velden.
- Afvalbeleid actualiseren.
- Deelname in het Van Gogh nationaal park uitbouwen en nog beter benutten.

Hoe we dit realiseren

- Rest-afvalinzameling zo efficiënt mogelijk, waarbij de kosten willen dempen en deze zo evenredig verdelen, scheiden loont.
- Kabelgoten t.b.v. opladen elektrische auto's met eigen opgewekte energie.
- Uitbreiding gemeentelijke bossen, vergroening wijken en tuinen. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving en een verbetering van de luchtkwaliteit.
- Combinatie van wonen en natuurontwikkeling in nieuwe plannen, inbreidingslocaties generen middelen (geld) om wensen/irritaties in de directe omgeving aan te pakken en sociale cohesie te versterken.
- Oprichting geboorte – en eeuwlingenbos, (opnieuw) oppakken van aanplant voor iedere geboren en 100-jarige inwoner van Son en Breugel.
- Duurzaamheid gaat ook over een schone luchtkwaliteit i.r.t. (terugdringen) autogebruik (in centrum, doorgaand verkeer/niet bestemmingsverkeer).
- Voorlichting goed gebruik houtkachels: "Stoken zonder roken."

Onderwijs en Jeugd

Wat we willen

- Jongeren actief betrekken bij de toekomst van het dorp.
- Gelijke kansen voor ieder kind.
- Modern, kwalitatief onderwijs mogelijk blijven maken.
- Dependance Middelbaar Onderwijs.
- Veilige verkeerssituatie rondom scholen.
- Versterken van welzijn en gezondheid van onze jeugd

Hoe we dit realiseren

- Investeren in uitbreiding en moderne schoolfaciliteiten.
- Samenwerking stimuleren tussen scholen, politiek (samenwerking Jeugdgemeenteraad), verenigingen, sport en cultuur
- Brede ontwikkeling stimuleren via gezondheid, voeding, sport en cultuurprojecten. Onder meer door een aantrekkelijk aanbod van activiteiten en openbare ruimte voor jongeren binnen onze gemeente.
- Jongeren zelf mee laten praten en doen over woningbouw en activiteiten.
- Zwemonderwijs als aanvulling op bewegingsonderwijs.
- Uitbreiding/verbeteren van de verkeersveiligheid rondom scholen.
- Uitvoering geven aan de doelen uit het nieuwe jeugdbeleid:
 - Alle jeugd kan en mag meedoen in Son en Breugel
 - Jongeren ondersteunen bij het opbouwen van veerkracht, zelfvertrouwen en vaardigheden zodat ze kunnen omgaan met uitdagingen zoals tegenslagen en familieproblemen.
 - Versterken van de mentale gezondheid van jongeren
 - Ondersteuning bieden aan ouders bij het opvoeden van weerbare en gezonde kinderen.
- Hertenkamp omvormen naar kinderboerderij.

Sociale Samenhang en Inclusiviteit

Wat we willen

- Een hechte en inclusieve gemeenschap.
- In onze gemeente moet iedereen zich veilig en betrokken kunnen voelen.
- Zorg voor elkaar en voor je omgeving onder andere door de aanpak van eenzaamheid onder ouderen en jongeren.
- Een veilige gemeenschap waar vrouwen en kinderen niet langer onzichtbaar hoeven te lijden.
- Een betrokken en benaderbare gemeente die verantwoordelijkheid neemt.
- Een toegankelijke gemeente, waarbij de openbare ruimte door iedereen te gebruiken is.

Hoe we dit realiseren

- We pakken intieme terreur aan met preventie, bewustwording en veilige meldpunten met een mensgerichte aanpak.
- Een meer wijkgericht welzijnswerk. Wijkondersteuners / buurtverbinders leggen de verbinding tussen actieve inwoners, verenigingen, professionals (zorg en welzijn) en voorzieningen.
- Inwoners zeggenschap en budget voor eigen buurtprojecten (groen, spelen, parkeren).
- Structurele steun voor ontmoetingsplekken zoals sporthallen, buurthuizen, scholen en openbare ruimte zoals extra bankjes, speeltuinen enz.
- Kinderwagen, rolstoel- en rollatorvriendelijke stoepen, oversteken en pleinen. Ook buiten het centrum van Son.
- Actief tegengaan van uitsluiting, aandacht voor kwetsbare groepen.
- Streven naar goed geïnformeerde en betrokken inwoners door goed inzetten van verschillende communicatiemiddelen en goed inzetten van het participatiebeleid.
- We ondersteunen samenredzaamheid en bieden ruimte voor burgerinitiatieven.

Cultuur en Erfgoed

Wat we willen

- Ruimte voor ontmoeting, cultuur en evenementen op centrale plekken verspreid over Son en Breugel.
- Behoud en versterken van ons cultureel erfgoed, zowel materieel (gebouwen, monumenten, landschap, kunst) als immaterieel (tradities, evenementen, gewoonten).
- Stimuleren van een divers aanbod voor cultuur en evenementen voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor jongeren.

Hoe we dit realiseren

- Herbestemmen en behouden van belangrijke gebouwen zoals La Sonnerie en het voormalige Vestzaktheater (Corneliushuis), uitgangspunt is woonlocatie.
- La Sonnerie krijgt op de begane grond een publieke functie en wordt ook weer een trouwlocatie.
- Beschermen en versterken van centrale evenemententerreinen, zoals het Kerkplein, Oranjeveld, Beemdstraat en centrum Breugel voor o.a. Carnaval, muziekfestivals en andere evenementen.
- Ruimte creëren voor nieuwe initiatieven met een gericht subsidiebeleid en voorzieningen bijvoorbeeld rondom Braecklant, De Boerderij en de vernieuwde Bongerd in Breugel.
- Steun voor tradities, evenementen en verenigingen die bijdragen aan de identiteit en het dorpsgevoel/gemeenschapszin.
- Stimuleren en verbreden van het cultuuraanbod vanuit het nieuwe cultuurbeleid, in het bijzonder voor jongeren.
- Inwoners /Erfgoedvereniging actief betrekken bij de invulling en uitdraging en de toekomst van cultureel erfgoed en evenementen.
- Van Gogh meets Breughel: Pieter Brueghel de Oude als lokaal erfgoed exploiteren, dit koppelen aan het Van Gogh Nationaal Park project.

DORPSVISIE

Samen ons dorp!

LIJST 1

www.dorpsvisie.nu

Bijlage 1: Regiokompas Brede Welvaart 2024 Son en Breugel

Wij bedanken het PON en Telos voor het mogen gebruiken van hun systematiek om Brede Welvaart te monitoren en hanteerbaar te maken. In dit verkiezingsprogramma hebben wij hun inzichten en uitwerking van Brede Welvaart met toestemming gebruikt om onze eigen ideeën voor Son en Breugel in de komende periode 2026-2030 te vormen.

Het door het PON en Telos beschikbaar gestelde regiokompas voor Son en Breugel uit 2024 heeft ons geholpen om tijdens het tot stand komen van dit programma meer inzicht te krijgen waar onze aandacht en inzet de komende jaren naar uit moet gaan. Soms ook naar onderdelen waarvan we denken dat die in ons dorp al stevig zijn georganiseerd, maar uit de cijfers blijkt dat we daar nog veel te winnen hebben.

Alle thema's zijn geschaald naar een score van 0 tot 100. Hogere waarden staan voor een betere prestatie, lagere waarden staan voor een minder goede prestatie. De score laat zien hoever de gemeente van het uiteindelijke doel afzit. De eerste vergelijking is in de tijd. Een positieve vergelijking houdt in dat de gemeente beter scoort dan in 2020. De tweede vergelijking is met Nederland. Een positieve vergelijking houdt in dat de gemeente beter scoort dan het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten. Een verschil van plus 5% of meer is positief en een verschil van min 5% of meer is negatief weergegeven. Alles daartussen is stabiel.

Bron: Het PON & Telos, www.hetpon-telos.nl